

# ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ

## DOVROUDJANSKY GLASSE

ОРГАНЪ НА ВЪРХОВНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ КОМИТЕТЪ.

### АБОНАМЕНТЪ

ЗА БЪЛГАРИЯ: ГОДИШНО 20 ЛЕВЛ.  
6 МЕСЕЦИ 12  
ЗА СТРАНСТВО: 1 година 40

Единъ брой 20 ст.

Телефонъ на редакцията № 368.

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ се плаща по споразумѣние.  
АДРЕСЪ: В. ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ — ПЛОЩАДЪ  
О. О. О. "ЧЕРНА ДЖАМИЯ" № 3. О. О. О.  
ИЗЛИЗА ВТОРНИКЪ И ПЕТЪКЪ.  
РЪКОПИСИ НЕ СЕ ВРЪЩАТЪ.

Ал. Георгиевъ.

## ЛИКВИДАЦИЯ СЪ ТЪМНОТО МИНАЛО.

Съ притаенъ джъхъ, въ който изстрадалата душа на добруджанския робъ се слива съ страшния трагизъмъ на неизвестното бъдеще, ние следимъ дъното на мирната конференция. Ние следимъ мисълта на съвременната демокрация, събрана днесъ на Версайския трибуналъ въ името на великия принципъ, възвѣстени на потъналото въ дълбокъ трауръ, тървя и разорение човѣчество отъ димецитъ още синири на мировия катаклизъмъ.

Какво ще донесе Версайлъ?

Въпросъ, лобитъ въ мантията на епигматичността.

Задоксанта мисълта за всички народи трѣбва да очакватъ свободни и независими, да опрѣдѣлятъ сами собствената си бъднина, да се радватъ на мирния и създателятъ на труди, да бератъ плодотъ на културата, да се наслаждаватъ отъ придобитици на новия свѣтъ, който трѣбва да биде изграденъ върху рухналитъ основи на стария свѣтъ, израсналъ и крѣпнѣлъ съ приемицѣ на тъмното минало, когато политическия и воененъ бандитизъмъ бѣ властенъ да опрѣдѣля съдбата на милиони човѣшки същества.

Посланието на г. Уилсона бѣ зарята на новия свѣтъ. Въ изгрѣлото, обаче слънце се заблѣзватъ петна, които се сплитъ да затъмнятъ спуритъ му. И въ това отношение, съсѣдитъ ни, малкиятъ и балканитъ, съзнателно искатъ да следватъ пътя на миналото съ всички му отрицателни резултати. Не за тѣхъ ли Съръ Едуардъ Грей съобщилъ още прѣзъ януари т. г. въ Лондонъ, че загрудняватъ извънредно много мировиорната роль на Европа и Америка?

Какво искатъ тѣ? Тѣмъ онова, което прѣдизвика войната: заграбване, чужди земи, потисничество на чужди населенія, грабежъ на трудъ и придобивки. Нима е необходимо да се теоретизира на гая тема? Нима сърби и гърци не заявиха, че Македония и Тракия сж тѣхни, въпрѣки фалангата отъ собствени и чужди документи, въпрѣки история, право, етнография и статистики?

Нима Добруджа, която отъ 40 години насамъ изнемогва подъ тежката броя на денационализациата,

днесъ не изпитва ужаситъ на положението,

Не. Съ това състояние трѣбва да се ликвидира.

Добруджа трѣбва да биде свободна. Тя трѣбва да заживѣе съ живото на самоопрѣдѣлението и независимостта, при които сж възможни резултатитъ, въ името на които г. Уилсонъ прѣпорѣчва да се реди бъдещето на всички.

Ще посмѣ ли нѣкой да изневърри и бюскира тѣтъ отъ дълго лелѣни резултати? Нима умътъ и сърдцето на Европа и Америка ще се вслушатъ въ гласъ на ония, които искатъ да санкциониратъ приемицѣ на тъмното минало, което коштува 25 милиона скъпи жертви, стотини милиарди разходи, рѣки кръвъ, планини отъ кости и повсемѣстна горѣсть? Ще се отдаде ли свѣтовната демокрация на съвѣтитъ, които и се прѣдлагатъ отъ платени орждия, съвѣти, съ които се цѣли наказанието и отмъстителността, за смѣтка на мира, основанъ на право, история, самоопрѣделение и независимост? Нима на шовинистическия бандитизъмъ, който докара катастрофата, не ще се подрѣжатъ крилитъ за офика радостъ на човѣчеството?

Да върваме. Да върваме до като въ свѣта царя широката демокрация, до като духътъ на свѣтовнитъ апостоли на свободата, правото и независимостта витае и блина въ измѣненитъ и ограбенитъ, и до като най-сетнѣ гори божественитъ пламъкъ въ гърдитъ на всички, които копнѣятъ за свѣтликитъ сгрудъ на бжцата, чийто пуречъ отблъсъкъ ги срамѣжливо гали.

— Двадесетиятъ връкъ е връкъ на широката демокрация, свободата и независимостта на малки и голми народи.

Четете вѣстникъ „Добруджански гласъ“

— Първата длъжностъ на добрия гражданинъ е да биде полезенъ на близкитъ си.

### Карнеги.

Андре Карнеги, имѣлтиятъ америкаски благодѣтель, чийто животъ е върволица отъ благодѣлния мадъ човѣчеството, склопи очи. Неговото име се знае отъ всички българи, изпитали грозотията и тежкостта на пламнитъ обвине-

ния и клевети отъ гърци и сърби прѣзъ първата катастрофа. Знайтъ е, че по негова инициатива и съ негови срдства, една специална комисия, подъ прѣдседателството на баронъ Д'Естуригъ де Комстанъ обиколи Македония и Тракия да проучи въ всичката имъ ширинъ какъ се е водила войната и почиватъ ли на нѣ-

що реално обвиненията срдцу българитъ. За честъ на комисията, на България се издаде оправдателенъ вердиктъ. Защото истината и правото бѣха на нѣма стража. Ж прѣзъ великата война, Карнеги си остана защитникъ на по-слабитъ и по-малкитъ. Съ енергията на великанъ, той работи за тържеството на мира.

Добруджа, грабежа,

сърби извънредно силно за смъртта на великия благодѣтель. Тя му изпраца дълбокъ поклонъ съ мзпоколебимата надежда, че скоро ще се види свободна, благодарение усилията на свѣтли умове и велики сърдца. Редакцията.

Д-ръ П. Дичевъ.

# ИСКАМЕ АНКЕТА.

## Потребяющите факти

които систематически насилват, чрез печата и въ изложени до съглашенските представители въ столицата, говорят, че романиите са непоправими и остават върни на своята природа, въпреки тържествените декларации, на тяхните делегати въ Париж. Фактът, че те се противопоставиха на исканите гаранции от конференцията за правата на малцинствата, показва, че у романиите отсъствува всякаква желание да защитат свободите и естествените права на диородните елементи.

Нящо повече. Романиите представители протестираха и заявяват, че това искане на конференцията, е посягателство върху държавния суверенитет на Романия, а едновременно с това въ Добруджа българският елемент е подложен на нечувано въ историята мъченичество.

Между това романиите са майстори въ диверсията. Те създадоха голъм шумъ върху мним български чети въ Добруджа. Те подават ноти една след друга чрез съглашенските представители за съществуващи български банди, а едновременно с това, те ги изпращат, които носят въ Добруджанските села и тероризират населението. Такива банди се явиха въ с. с. Ойново, Бълица, Сърджиларъ, Кюсе Аптъ и др.

села въ Тутраканско и въ с. с. Рахманъ Ашкаръ, Хаскьой, Бостанджъ, Еникьой и др. въ Силистренско. Но нека подчертаеме, че това са романи, прѣблѣчени въ българска военна форма, събирани на села и сѣ обикнѣ отъ мѣстното население.

Шефетъ, потѣритъ, жандармитъ, бирничитъ и всѣка романска власт въ Добруджа сѣ е отдала на найужасни и отвратителни изстѣпления, върху личнѣстѣ, грѣбятъ и обиратъ имотитъ и безчестятъ женитъ. Едно 14 годишно момиче е било найцинично изнасилано.

Всичко това въ най-големи подробности е донасяно на съглашенските оккупационни власти, които оставатъ въ недоумѣние отъ една страна отъ нотитъ на романското правителство и отъ друга — самитъ факти, които ежедневно се повтарятъ прѣдъ тяхнитъ очи и които раздрусватъ изъ основа тяхната човѣшка съвестъ.

Негласната анкета въ тази област, прѣдприета отъ френскитъ оккупационни власти, е дала вече съкрушителни резултати за романиите злѣтѣства, упражнявани надъ едно мирно и невинно население.

Това е едно удовлетворение на самата истина. Нашитъ позиции и нашиятъ морален капиталъ растатъ и съблѣвателно, убѣдението за окончателно естествено право, което демонстрираме заплата върху неговото крайно тържество. Ала тия факти

на „културтрегерството“ на романиите управници въ Добруджа трѣбва да станатъ достояние и на ония високи съди, които се занимаватъ съ тежката проблема да дадатъ вѣрному, което му принадлежи по история и право. Активитъ въ това отношение на романиите е отрицателен по отношение, на Добруджа: тяхното управление въ тази нещастна земя, историкътъ ще прѣдстави въ найчернитъ краски.

И за да не се смѣтне, че това е голѣсловие отъ наша страна, продиктувано отъ заинтересованостъ, ние искаме да се произведе една международна анкета, въ която да участвува и прѣдставителъ на самото население и тогава да се даде всѣкому заслуженото.

Въ името на всемирната правда, което искаме да установимъ отъ сегашнататъкъ въ свѣта, ние се надѣваме, че тази анкета ще бъде допустимата и извършена толкова повече, че и романиите въ „Броса“, следъ като изнасятъ потребяющитъ факти изъ живота на романиите администрация въ Добруджа, иска подобна анкета.

Прочее, ние, добруджанци, искаме международна анкета за мъченичеството въ Добруджа и наказание за неговитъ автори.

## Изъ страданията на Добруджанци.

### Силистренско.

С. Полина. Ангелъ В. Недѣлчевъ 40 годишенъ, като е работѣлъ на нивата си съ своя синъ Великъ 17 год., били заловени отъ романиите горски стражаръ и откарани въ с. Доймушларъ. Задръжати ги 24 часа. Синътъ успѣва да избѣга отъ секцията. Шефътъ нарежда да го заловятъ. Жандармитъ не могли да изпълнятъ заповѣдта на шефа. Разсърденъ отъ това, върху бащата на избѣгалия се изсипала всичката жестокостъ на романиите началникъ, до като не оставилъ Недѣлчева полумъртъвъ на земята. Най-послѣ намѣрилъ върху нещастника 30 лв. взема му ги, а жертвата прѣдаватъ по-нататъкъ на грижата на семейството му.

Единъ романиски капралъ по назначение постоянно обикаля сѣщото

село и бие безразборно. Неговата задача е да събира яйца, цѣтки, пилета, пуйки и не плаща. Който сеѣе да се оплаче, бива арестуванъ и немилостиво битъ.

На 6 юли двама жандарми отиватъ въ дома на една вдовица. Окупиратъ вратата на къщата, влизатъ вътрѣ, забиватъ я, и вдигатъ всичко що имъ се хареса.

Свободана, Д. Нисевъ.

Силистра. Романиите власти разпродаватъ имота на избѣгалихъ граждани, за какъкви данѣци, които сѣ изплатили на българската държава, а трѣбвало да ги платятъ сега и на романиите. Последнитъ рѣшили не само да обезбългаряватъ, но и да роговатъ населението.

Всички турци, отъ Силистренска околия, които отказали да отидатъ на конгреса въ Кюстенджа, сѣ заловени и затворени въ Силистренския затворъ. Някои сѣ откарани въ Браила.

Романиите жандарми въ с. Хаскьой залавятъ Йорданъ Нонковъ 52 год., отъ с. Саарларъ и го арестуватъ. Обвиняватъ го, че прѣзъ 1916 год., при бѣгството на романиите, билъ заловилъ единъ конъ заедно съ сѣдлото и прѣдалъ на българскитъ власти. Голѣмо прѣстѣпление извършилъ, че заловилъ една юва, единъ стопанинъ, намѣрилъ на голѣма сигурностъ въ краката си отколкото въ коня! И тоя нещастенъ старецъ съ такъвъ голѣмъ грѣхъ три дена е билъ жестоко измѣчаванъ. Искали му 7000 лв., за да го оставятъ на спокойствие. Общала да намѣри паритъ. Дали му петъ дневенъ срокъ, обаче дѣдо Йорданъ отъ гдѣ ще намѣри толкова пари за да поддържа палачи? Една нощъ, той се отзовава въ България и остава следъ себе си най-големъ мъчение на семейството и близкитъ.

На Силистренско романиите администрация принуждава българите и турците да напушатъ полската работа

на тоя работенъ сезонъ и насилва ги застави да носятъ дърва въ Силистра отъ където ги отнесатъ въ Романия.

Въ цѣла сѣверна Добруджа романиите власти присвоиха реколтата отъ нивитъ на бѣжанцитъ. Семействата на тия последнитъ оставатъ свързано безъ плодовитъ на свои трудъ.

Всички джолгери, желязари и майстори отъ градове и села въ южна Добруджа сѣ събрали на сила въ Силистра да строятъ мостъ върху тѣсния рѣкавъ ерѣцу балтата прѣзъ Дунава за да се прѣкарватъ по-бързо всички крадени добитѣци, вещи, продукти и пр.

16 юлий т. г. двама служители Ив. Жандовъ отъ с. Махмузлий, Шуменско и Недѣлчо Димовъ, като отивали на работа съ колата си къмъ нивитъ край самата граница, една романска банда отъ петъ души нападна границата на два километра въ България, заловиха коларитъ и заедно съ водовѣтъ ги откарали въ непозната страна.

Въ с. Сарсанларъ романиите жандарми заловили и арестували два десетъ души българини, които излизали съ черква следъ молебствие. Всички сѣ жестоко бити. Десетъ отъ тяхъ сѣ повържали кръвъ и прѣнасяни на таргъ. Въ Арабаджиларъ и Бълица е станало сѣщото.

Добричко. Въ с. Базьрганъ сѣ арестували четирма българини, между които Славо Еничъ въ и Йорданъ Продановъ. Обвинението имъ се състои въ подозрѣнето, че не се отнасяли съ доверие къмъ романиите власти. Следъ като сѣ ги съпипали отъ бой, откарали ги въ Браила, гдѣто и днесъ лежатъ въ затвора.

На 10.VII. т. г. петима романиите прѣблѣчени въ българска военна форма, добри въоръжени, явили се въ с. Дорутларъ, Юсуфъ кьойска община и подъ прѣдлогъ, че търсятъ български чети, подлагатъ на изтезания населението. Следъ като ограбили по-цѣлѣното, заминали за следнитъ села.

### Въ сѣверна Добруджа.

Въ цѣла сѣверна Добруджа сѣ правили полицейски власти ходятъ изъ селата, правятъ списъ на бѣбгалитъ и провинилитъ се спрѣмо романиите власти добруджанци и конфискуватъ имотитъ. Никой не е явява въ ашията на нещастния български беднякитъ.

**Българи, не забравяйте Добруджанскитъ бѣжанци.**

## Опълченци.

— Това бѣше прѣзъ юлий. Противъ менъ имаше заведѣно дѣло отъ ротния командиръ, разбира се, безъ да иска да ми напакува, а само да отнеме щата ми, ала дружиниятъ ме испрати да отговарямъ прѣдъ военния съблѣдователъ въ Сомова за необходимостта поставенитъ тежки обвинения, които въ време на война, донасяха само смъртъ и черни забравки.

Рано една сътринъ, при небагоприятни обстоятелства, трѣбваше да пътувамъ заедно съ ротния въ неговата подновенъ рѣждавалъ кабриолетъ, кой знай отъ кой складъ на вѣхторни измѣкнати и докарани въ Каталий за увеличаване естетиката и драматиче вкусовѣтъ на господата при дивизията.

Кочиянитъ удари кофѣтъ и кабриолета завъздиша, заскърца прѣзъ италианската улица и мина между стѣнитъ черни очи на религиознитъ италианци,

кои, които полуотваряха устни, и по-каха отъ Бога, на може би и отъ мене, нѣкоя глѣста и сочна дѣлувка, отъ звука на които да се подплашатъ и чукулитъ...

Капитанътъ издѣхва къмъ себе си такава втрѣвяне на очитъ. Ахъ! тежко на насъ, младитъ! Богъ е свидѣтель, че сърдцата сами трѣпчатъ, сами горятъ въ жарѣта на необозидемата страсть.

Каталой подъ плащъ си ва мѣгла и пушекъ изостана задъ насъ. На кръстопътъ сме.

— Ти знаешъ ли пътя, бе? попита ротниятъ.

— Не го знамъ, г-нѣ капитанъ.

— А, ти, бе?

— И азъ го не знамъ.

— Нали отиваше често въ Сомова?

— Да, но минавахъ прѣзъ Фрикацей и прѣзъ Тулча.

— Карай отъ тукъ! — заповѣда

капитанътъ.

Кочиянитъ удари кофѣтъ и те ни понесеха стрѣмглаво изъ мекия коларски път, който скоро се изгуби въ трѣволяка и ние се задъникмо вървѣхъ стѣрницата.

— Карай прѣзъ нивитъ бе, дуракъ! Кабриолета не се чуши, казахъ и следъхъ пѣшецитъ прѣдни пружини, които всѣки моментъ се готвѣха безъ позволения на капитана да се забиятъ въ рохавата земя.

— Ти млѣчи! Карай! — пакъ пакъ капитана.

— Сърцѣтъ само веднажъ и пружинитъ се забиха въ стѣрницето. Кофѣтъ се сврѣха.

— Чуши се, — додадохъ и спочихъ отъ кабриолета.

— Върни го, назадъ и докарай каруца.

И трѣбваше да останемъ вървѣхъ стѣрницата да чакамъ каруца. Капитанътъ се заравножа ервно по пътя, а азъ отбѣгнахъ на купичка жито, което изпущане приятенъ меритъ на нова слама и детелина. Ганобудни каталойчени и каталойченки крѣпко извиваха каминици върху главитъ на

кофѣтъ и съ чудно смѣнение на очи ка подравнаха нивъ, а те изпущаха кълаба пара изъ ноздритъ, дивѣхъ често и носѣха кофѣтъ така, че мѣло не можеше да се заблѣжи! Жѣтрчатъ ли въ въздуха или се плъзгатъ по земята.

— Край мене минава кола съ двохранени кони. Кочиянитъ е млада, здрава немцойка, застана на права и пѣрши столъ.

— Гутъ моргентъ! — Поздравилъ отмина. Ахъ, азъ бихъ далъ всичкото свое само да помагамъ на тази селянка. Защо ми е образованието? Защо е тази литературна творческа мисълъ, която не ме оставя нито единъ мигъ, когато не мога да приплюска каминица въ пѣло? невѣдоение битието и живота? Защо сѣ пованяния ми, които сѣмъ оржиданѣли мозъка и дробветъ ми, когато не мога сутринъ да посрѣгна слѣпцето вървѣхъ нивитъ и да поснамъ свѣжия въздухъ, който да пѣгнахъ на купичка жито, което безъ задѣхване, безъ умора да дигамъ голѣмия снопъ ялатогрѣвно жито на да винавамъ устни въ устата на дивизията? (Слѣдва).

# Положението

Мудността, с която се характеризира работата на мирната конференция, има въ основа си усложнения, създадени от хиляди интереси, които се пръпват при разрешението на териториалните, политическите, военните и финансово-икономическите въпроси. Особено затруднение делегатите виждат при трасирането на балканската проблема. Съсбдителни сколаса да създадат не само настрояние против всяко българско, то още не е опасно толкова, но има широка възможност да депозират съотици и хиляди фалшиви данни, статистики, протоколи, съчинения, фотографии и пр. пр., против нас, събдователно, на нашата делегация легна тежкото товар — да се справи с всичката литература, да и даде аргументиран отговор, да осветлява чуждите делегации и пр. Нека се надбем, че кроежител на гърци, сърби и ромжии не ще станат събствителност. Фактът, че тв събпротестирали" колективно против смекчението условия, които се налагат на България, достатъчно силно говори, че много от тяхните аргументи са изпарили.

Растещата скжпотия и свързаните с нея спекули сж заставили широките обществени маси въ Европа и Америка да се възбуждат и протестирайт. Въ известни държави, стачките сж добили формата на страшна епидемия. Конституцията, че скжпотията днес, когато, войната не бушува, е по-голяма — бихме казали несравнено по-голяма — от тази пръз време на усилените военни действия. Отговорните управляващи кръгове дължат да спасят положението с бързи, разумни и ръшителни мърки. Иначе ще бждем свидетели на изнемади, които ще пръдизвикат опасни усложнения.

Ромжните изглеждат не сж забравили нищо старо и не сж научили нищо ново. Тв не само не дават да се спомене за свободата и независимостта на Добруджа, но сж протестирали пръд конферен-

цията, че България се третира не като победена страна, а като победителка. че конференцията налага по-големи задължения на ромжии, гърци и сърби от колкото на България. Да ли парижкит аеропаг ще вземе бължика от протестит на събдител, сж които се цъди да се отклони вниманието на конференцията от политиката на потисничеството, грабежите и безчестията, сж които се характеризира управлението на Добруджа, Тракия и Македония, ние не знаем. Онова, което знаем е, че делегациите познават отлично какъв е режим на "културните" и вечно плаещит за право, демокрация и култура събди.

Конференцията отложи разглеждането на въпросит, свързани сж окончателното разрешени на границите на Балканите, пръд вид непримиримостта на гледищата на американската и гръцката делегации. До като г. Венизелос настоятелно иска България да бжде лициена от Тракия и Бълото море, г. Полж настоява да ги получим. Той оспорва основанията на гръцката делегация и държи непоколебимо на истината и правото. Ние се надбваме, че изстрадала България ще получи онова, което е нейно, за да може да заживее въ мир, спокойствие и напредък.

Резултатите от зборите, които станаха на 17 тог при ред и спокойствие, очертах физиономията на бждащата камара. Прави впечатление засилването на комунистическата партия въ граовете. Земледълци, народници и демократи сж тоже засилени. Поразени сж обединените социалисти, въпръки обстоятелството, че тв разполагаха с два министерски портфейла и администрацията бв въ тяхни ръцв.

се повърнаха на правдолюбивите. Въ общата община, жителит, притежатели на къщата, гдето се помещава държавния бирник, бидоха повишани въ жандармерийския участък, биха ги до окръжаване, като имъ поисккаха по 2000 лей, за да не бждат изпратени на военния съд. — Отгъ страха, жителит избвгаха въ България и се завърнаха по своите огнища.

2) Въ Сарсанларската община се арестуваха няколко десетки човъци, под пръдлог, че твм е било извѣстно кои сж бже авторит на нападенията ершу жандармерийския участък и на убийството на пощенският курьер. Половината от задържаните бвха освободени, без да твм се съставят актове, — защото сж дали по 50 пола (наполеона) за всеки човък, а другит, защото не сж дали нищо, били интернирани а след това изпратени пръд военните събдилища сж актове съставени че правила антиромжески агитации;

3) Въ Балабанларската община, въ селото Кара-Екенлъй, шфат, жандармит, наедно сж кметския наместник, нъкой си Юсменъ Чобанъ, сж вежли ужасъ въ населението. По-голямата част от мъжкото население е избвгало. Една анкета на мъжкото би доказала работи цевфронити;

4) Въ общината Кюсе-Аидънъ, въ селото Кюаново арестуваха били жителит: Няголъ Богдановъ и Лозн Илиевъ под пръдлог, че били въ свръзка сж нъкоп си графъ Пория, избвгали от Солунския лагер. Бидоха задържани въ затвора 5 мв-

сеца, без да имъ се състави никаква акт и когато хората почнаха да се интересуват за тяхното положение, изпратиха ги пръд военния съд;

Въ селото Хидър-Челебър, Голяма Байпарджански община, биде арестуван единъ жител под пръдлог, че пръз време на българската окупация заемал длъжността общ. кметъ, и че сега се занимавал сж кражба на добитък. Конфискували му 6,500 лева, без да знае гдето твм пари, а той биде освободен от затворъ, за да избвга въ България. Неговата съпруга ходи по всички казии, за да иска парит, ала никой не се е сетел дълженъ да стори това;

6) Сега пръди 8—10 дни се устрои една хайка около Силистръ. Арестуваха и биха по единъ дивъ начинъ всички жители, които се намираха по жетва и други полски работи, под пръдлог, че тв знаели за пръстжипението, извършено върху сребърненския кметъ. След това, без никаква основание, бидоха изпратени пръд военния съд едно голямо число от тях;

Има много други работи за описането на този режим, но за тях не тръбват дълъ колонии.

Пръд таква дъла, какъ да не се случват убийства и пръстжипения за отмъщение? — Какъ да не остават нападения за отмъщение и нападения от страна на ония, които сж принудени да напуснат къцит и имотит си?

Една строга и широка анкета на самот мъто се алага, споредъ както се налага немедленото наказание на виновниците и събстване на жандармерийските шефове да си дават смътка за опасното положение, което създават.

Д. Нъевъ

## ХРОНИКА

— Добруджанци, както и бжжанцит от Македония и Тракия, изпитват нечакнит ужасъ, на растящата сж всеки новъ денъ скжпотия. Видно е, че книжната борба противъ експлоатацията не дава резултати. Нъщо професионално тръбва да се нареди. Съсепичанит, ограбени и доведени до пропница тояга бжжанци, сълзит и роптанията на дълата, женит и старцит, повелително налагат това.

— Добруджанци пълници. На 16 тог пристигнаха 8 души военнопълници от Солун.

— Българската душа е била и си остана любвеобилна. Затова ние апелираме къмъ заможнит хора да се притекат на помощ на добруджанци, които изнемогват от глад и скжпотия.

— За двувластнит имоти. Жителит на с. е. Юкълъй, Умуръкой и Оаладжанкой, вследствие на неестествената граница, иматъ двувластни имоти. Ромжескит шфове, обаче не позволяват по никакъв начинъ, освън ершу до бъръ рушветъ, отъ стопанит на тия двувластни имоти, да разработват нивит си и да приберат реколтата.

— Софийскит воененъ съдъ осъди домакина на военния арсеналъ майоръ Стойновъ на 11 год. строгъ тмъчителъ ваторъ, и ковчежника Стефановъ на 10 год. и двамата сж лишени отъ всички права, за злоупотребление на 1,050,000 лева отъ касата на арсенала.

— Пръд министра на просвѣтата се явила делегация отъ ученици-войници отъ 41, 42 и 43 набори, за да издължителстват да имъ се разреши да постъпят на държавна служба.

— Щедри пожертвования за Добруджанскит бжжанци. Постъпили въ касата на Върховния Добруджански Комитетъ

1) Отъ Кредит. банка София 2000 лв.

2) „Генерал. банка „ 2000 лв.

Върховниятъ Добруджански Комитетъ благодарн най-сърдечно на дарителит,

## ПОСЛЕДЕНЪ ЧАСЪ

— Ромжии-сърбеско-гръцката комания протаръ българщината не пръстава. Съ нея се цъли да се подпис безъ това събдния до минимумъ кредитъ на България пръд конференцията, за да могатъ събдителит да триумфиратъ.

Отъ Женева съобщават на агенцията „Балкаръ“, че новината за окупацията на Будапеща отъ ромжнит хвърля въ страшна улахъ всички български кръгове. Българскит естеници атакували живо ромжеското правителство и съюзницит му и увърватъ унгарския пролетариатъ въ всички симпатии на България.

Добръ, че великит сили отъ Европа и Америка иматъ пръдставители тукъ и могатъ да се надемват на събдескит интриги и обвинения.

## ВЪНШНА ХРОНИКА

— „Дейли Кроникълъ“, който е близък на кръговет около Лойдъ Джорджъ, казва, че мъжкитят около българския договоръ, етнологически, както и политически, сж сж твй голъма, както и при другит договори, макаръ, че тв не засбгат направо великит сили. Отг значение е, щото българскит граници да бждат установени, колкото се може по-скоро, защото докато не се направ това, нма да има истински мир въ Македония. Докато не се знаят граници, сж Сърбия и Гърция, смутоветъ отъ въоръжени банди и комитаджии сигурно ще продължаватъ. Даже ако българското правителство искрено желче да пръмаже това, съмнително е дали ще може да го направи. Традиционният процесъ на пръвършване въ друга въра, посредствомъ тероръ, нма да бжде изоставенъ въ Македония, докато Европа не е взела ршчение относно нейнит граници, докато, т. е., изглежда, че ще може да се спечели нъщо чръзъ доказване, че гръцит сж българии или българит сж гърци. Въ етническит казва по-нататък, че макаръ България да е играла въ войната една „хладнокръвно безскрупулна“ роля, мирната конференция не може и не иска да води една политика на наказание. Отг друга страна, напълно сигурно е, че България никог не може да запази всичката територия, която западна Европа желаваше да й даде пръз 1913 г.

— Въстникътъ „Народни Листи“, органъ на Крамаржъ, ставайки отзвукъ на славянофилскит кръгове, се обявява противъ единъ миръ на отмъщение противъ България и казва, че „никой славянский народъ, нито даже Сърбия, не би тръбвало да допусне, щото войната да стане гробъ на единъ другъ славянский народъ“;

— „Дейли Телеграфъ“ пише, че комисията за новит държави, която цъла да приготви договора сж България, цъла да впише въ него сжщитъ точки, относно защитата на малцинствата въ България, които се съдържали въ договора по сжщия въпросъ, подписанъ въ Полша.

— „Асошиейтедъ Пресъ“ съобщава, че пръдседателъ Уйлонъ не се стглавява да се съобщят на французкия сенатъ тайнит протоколи на конференцията за мира.

### Ромжните се изобличаватъ

Признаватъ жестокостит надъ бжжанрит. Искатъ анкета.

Въ брой 130 отъ 4 тог ромжескит естеникъ „Броса“ ерщае статия подъ заглавие: „За селско-общинскит жандармерии“ сж следното съдържание:

Напоследък сж писана твърдо много, относително морализирането на жандармерията, като ни се изпрати даже едно съобщение отъ главния инспекторат, досежно добрит умствания и полжит имъ. За знанието на М-вото на Вътрешнит Работи и на главния инспекторатъ ще отбждемъ нъколко отъ дълата на селско-общинската жандармерия въ Квадлератеръ. Като оставаме да се сжди безпристрастно, противуправлението на жителит въ тази част на държавата, сж оправдани отъ пожеланит пръдизвикателства.

Ползувателит сж отъ обстоятелството, че жителит на Квадлератеръ сж отъ народностъ бжгари и турци, започна се една пакостна война ершу твм жители, които жандармерийнит експлоатираха въ своя лична полза. Ето конкретнит случаи:

1) Въ Калипетровската община, ведъшце етапалит оплаквания констатира сж, че шефът на жандармерийския постъ е взелъ отъ рзани жителит 3000 лей, отъ които, при анкетата, която се направи, намъркаха около 1000 лей. Паратъ бидоха намъркани въ шефа въ неговата канцелария въ ротата на жандармитъ, обаче до сега, ако и да сж минати 8 мвсеца, не

— **Ханото за договоритъ** Извѣстията академикъ Габриелъ Ханото пише въ списанието „Да Реню“ до дѣло Мондонъ“ статия по прилагането на мирния договоръ. Той казва:

„Нова роля и нова отговорност се излагатъ на всички народи. За вѣската се ядига и сѣдбата се открива. Туй, което стана, не е дѣло на никакъвъ планъ, замисленъ отъ насъ, но дѣйствието на Божественния ни посочилъ, правия пътъ. Неможемъ вече да се върнемъ назадъ. И така, напредъ! Народитъ, които най-много страдатъ, ще трѣбва да направатъ още една жертва, а именно да се откажатъ отъ частъ отъ тѣхнитъ аспирации и права за благото на човѣчеството.“

„Ендепанданъ“ съобщава слѣдната новина отъ Парижъ: „Върховниятъ съветъ покани Ремжия да оттегли всичкитъ си условия, които е наложила на унгарцитъ слѣдъ влизането имъ въ Будапеща. Ромжияското правителство отказва да се подчини на тая покана, като заявява, че е побѣдило унгарския болшевиизмъ съ собственитъ си сили.“

Турска прѣцѣпка противъ Гърция. Турекитъ в. „Земанъ“ се признае много похвално за българската делегация, която е запазила хладнокрѣвие и достоѣйствие, въпрѣки хладния приемъ въ Парижъ, благодарение на интригатъ на Вензелосъ, който наредилъ да се публикува изложението за българскитъ жестокости тѣкмо въ деня на пристигането на делегацията. А като разглежда настроението на Петтъхъ, „Земанъ“ забѣлжава, че въпрѣки енергията на Вензелосъ и упорватията правата на Америка, послѣдната рѣшила да подпише договора. Гръцкото вѣдущее се подкрѣпва само отъ френцитъ и японцитъ, додѣто англичанитъ, макаръ и да е извѣстно и опрѣделено гледането имъ, изглеждатъ повече наклонни противъ завоевателнитъ плановете на Гърция.

## Изъ печата

„КАМБАНА“ (бр. 3529) дава уводната статия „Тракия нѣма да загине!“ Заклю. Чителнитъ пасажъ гласи: „Нека се знае, че ние нѣма да изпаднемъ въ малодушието на полския патриотъ Костюшко, който извика: финис пологиа! Не! Ние ще извикаме! на български: Да живѣе Одринска Тракия!“

„НАРОДЪ“ (брой 179) отправя позивъ къмъ широкитъ обществени народни маси и добавя: „Тежки дни прѣживява България и нейната сѣдба днесъ е въ рѣцѣтъ ни. Но слѣдъ 17 августъ сѣдбата на България ще бѣде въ рѣцѣтъ на ония народни прѣдставители и управници, които ние си изберете.“

„ПРѢПОРЕЦЪ“ (бр. 181) апелира къмъ съзнанието на българското гражданство и добавя: „Граждани, дайте дондѣриетъ си на тия, които не искатъ да рушатъ, но се мчатъ да строятъ на развалинитъ, на лавата стара, унижена, сѣсипана и измъчена държава новъ такава, която да носи гаранции и условия за възможното добруване на всички.“

„ТРИБУНА“ (бр. 43) поднася уводна статия отъ Б. Вазовъ „Трѣбватъ подпоходи!“ Авторътъ бѣлжи: „Нѣма по-добра самозащита за нашия народъ отъ тая: да допази той политическото и духовно ръководство на Балканитъ и сръбъ жаждатъ за заграбване на чужди земи и разпо-

жване на народи, да противопостави единъ идеалъ за човѣчина. България трѣбва да революционизира идейно и политически балканскитъ народи, а за това трѣбва смѣло да прокара единъ новъ редъ на пѣщата.“

„РАДИКАЛЪ“ (бр. 77) помѣства писмо на г. Найчо Цановъ, въ което, между другото, се казва: „Азъ съмъ длъженъ схвърпѣмъшю да привлѣка вниманието на всички, че днесъ е особено належащо да се избѣгватъ дразненията, за да се запази колкото се може по-големо спокойствие, толкова нужно за схвърпѣтъ интереси на България.“

„НАПРѢДЪ“ (бр. 51) завършила статията си „Унгария“ така: „Тази чудно плодородна страна, богата съ жито, вино, гори, минни и минерални извори, е разкъсана днесъ и неприятели войски разоржаватъ зацѣлата ѝ, потискатъ и застрашаватъ нейния духъ на свободна държава... Унгария страда горчиво, поради сторени грѣшци, които можеха да се избѣгнатъ. За други страни остава поука.“

Д-ръ Ст. Георгиевъ, професоръ въ университета, пише статия въ „Камбана“ бр. 3530, върху Добруджа, отъ която правимъ слѣдната извадка:

„Историята ни учи, че влашката държава никогда не е била балканска и за прѣвъ пътъ власитъ се настаниха въ Добруджа, когато имъ бѣше дадена по Санъ-Стефанския договоръ. Отъ тогавъ, при най-малката възможностъ, тѣ се влачатъ се по на югъ къмъ Балкана. Привидния имъ мотивъ за това, както забѣлжава г. Д-ръ Калинковъ въ книгата си „Власитъ и тѣхната политика“ спрямо България“, и както вѣстникитъ имъ разгласяватъ отъ толкова години насамъ, е обостраността, че като се намиратъ между двѣ славянски държави Русия и България, не трѣвало по никакъ начинъ да допускатъ угрозѣването на послѣдната, защото щѣла да угрожава тѣхното съществуване. Сѣция имъ мотивъ истинскитъ въ Гърция и сръби, и затова тѣй лесно се споразумѣха въ 193 г. и въ името на нѣкакво балканско равновѣсие ни разгромиха; обаче, днесъ, когато всички напълно се обединиха и раздѣлението се разстрои въ наша връда, намѣсто да ни повтарятъ заграбенитъ територии, тѣ въ пълно съгласие помежду си действуватъ прѣдъ конференцията въ Парижъ да имъ се отстъпятъ оне бѣлѣ земи. Ясно е слѣдователно, че въ тази имъ акция грѣховодитъ не нѣкакъвъ страхъ отъ насъ, а тѣхното необуздано желание да завладѣватъ и асимилиратъ чужди народи, подхравано отъ цивилизаторската грандомания на едни, религиозната — на други и шовинистическата на трети. Отъ тамъ и тѣхната крѣпка нетърпимостъ къмъ меншинствата и неправославнитъ вѣроизповѣдания, католическо, протестанско и др. За една по-успѣшна асимилация власитъ въ културно отношение трѣбваше да стоятъ по-високо отъ Добруджанското население, но действителността е съвършено обратна, за това и сръбствата, които употребяватъ съ толкова брутални, че прѣдизвикаха всеобщо възмущение.“

Още въ турско време добруджанското население бѣше едно отъ най-бунитѣ. Учидищата, дервѣитъ, чилищата, банкитъ, голѣмитъ търговски прѣдприятия, участието въ черковната борба противъ гърцитъ, възстанията, участието въ освободителната война, протестъ до Батемберга за съспендирането на Конституцията въ България и т. н. достатъчно потвърждаватъ това.“

„Зора“ (бр. 84) е далъ мѣсто на добръ издържана статия „Брѣтъ и хинтерландъ“, който завършва така:

„Съществениятъ въпросъ е, дали България, която има голѣма частъ отъ хинтерланда на Бѣлото море, ще има ли и съотвѣтния брѣтъ или не? Както паноминоа, Делли Крокильи, г. Вензелосъ самъ прѣдлагаше Капала сръбъ Смирна.“

При това по мѣтинето на сѣция вѣстникъ, равнорѣчието на Балканитъ се наруши рѣко въ полза на сръби и гърци. Отъ европейски интересъ е то да се възстанови, като се разшири България въ Тракия и по Бѣлото море, и като щѣла Македония или се присъедини къмъ България, или пъкъ като отъ нея се създаде една независима държава.“

## Акционерно Дружество

### ПЕЧАТНИЦА „ДОБРУДЖА“

основенъ капиталъ 400,000 лева.

Седалище София

Печатницата е модерно инсталирана и снабдена съ най-отбрани модерни шрифтове, български и френски. Приема да печати всѣкакви видове печатни издѣлия, като:

вѣстници, списания, търговски книжа, регистри, бланки, пликове и др. на български и френски, различна голѣмина. Порѣчкитъ се изпълняватъ ЧИСТО и БЪРЗО.

Порѣчки се приематъ при Търговска Чиновицеска Банка, на жгѣла на ул. Раковски и Вѣлковичъ, телефонъ 1186 и въ печатницата, улица Алабинска № 16.

Има на складъ разни видове хартии за печатъ, пликове и др.

## НОВИ КНИГИ

БИБЛИОТЕКА

### „РОДНА ЛИТЕРАТУРА“

- |                                                         |        |
|---------------------------------------------------------|--------|
| книга първа А. СТРАШИМИРОВЪ — Змѣй (Крайпунска повѣсть) | 3 лева |
| втора ДИМИТЪРЪ БАБЕВЪ — Приказки за живота и за смъртта | 4 лева |
| трета ПЕТКО ТОДОРОВЪ — Въ Гетсиманската градина         | 4 лева |
| четвърта СТ. РУНЕВСКИ — Нашенци                         | 4 лева |
- „Библиотека Родна литература“ издава само отбрани трудове на наши писатели. Книгитъ на „Родна литература“ сж при дружитъ винаги съ порѣгъ и биография на автора.
- Продаватъ се по всички книжарници, издани на Книгоизд. „Цвѣтъ“ — София

## НОВИ КНИГИ ОТЪ КНИГОИЗДАТЕЛСТВОТО

### „ЦВѢТЪ“

- |                                                   |      |
|---------------------------------------------------|------|
| № 47. Артуръ Шницлеръ. Маски и чудеса             | 3-50 |
| 48. Викторъ Хюго. Последния денъ на единъ осъденъ | 2-50 |
| 49. Пиеръ Луисъ. Жената и куклата                 | 2 —  |
| 50. Арсидий Аверченко. Хумористични разкази       | 2-50 |
| 51. Хенрикъ Ибсенъ. Празници — драма              | 3 —  |
| 52. Герхардъ Хаупманъ. Еретикътъ отъ Соана        | 3 —  |
| 53. Ив. С. Тургеневъ. Андрей Колосовъ             | 1-50 |
| 54. Авг. Стриндбергъ. История на единъ бракъ      | 1 —  |
| 55. Марселъ Прево. Женски писма. Серия II         | 2 —  |
| 56. Хенрихъ Сенкевичъ. Бартеки побѣдителъ         | 2 —  |
| 57. Анатонъ Франсъ. Нѣмата жена                   | 1-50 |
| 58. Поля Бурже. Андре Корнелисъ                   | 8 —  |

Продаватъ се по всички книжарници.

Искате отъ издателството и книжаритъ безплатенъ, пъленъ каталогъ на изданията на книгоиздателството „Цвѣтъ“.

## ЛИТЕРАТУРА ЗА ДОБРУДЖА — СОФИЯ.

1. Добруджа въ общия конфликтъ на интереси. Политико-икономическитъ отъ Д-ръ П. Вилъ дѣла 6 лева.
2. Ромжискитъ жестокости надъ отвлѣченихъ добруджанци въ Молдова подъ уреѣбата на Драг. Пачовъ и Д. Кацѣвъ 2-20 лв.
3. Стари и нови паметници въ Добруджа (художественно етнографически етюдъ) отъ Па. Енчевъ — Вилъ 12 —
4. Стефанъ Караджа (живописни бѣлѣнки отъ Ст. Чилингировъ 2 —
5. Политическата сѣдба на Добруджа слѣдъ берлинскитъ конгресъ отъ М. Марковъ 1 —
6. Историческитъ права на България върху Добруджа отъ М. Г. Марковъ 2 —

Достигатъ се отъ Организацията пл. „Черля Джамия“ № 5 СОФИЯ. — Телефонъ 358.

## Най-нови книги.

БИБЛИОТЕКА

### „ОТБРАНИ РОМАНИ“

- |                                                                                       |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| книга първа ФРАНЦЪ МОЛНАРЪ — Рудницата (романъ) прѣведе отъ нѣмски: Евгенія Димитрова | 5 лева  |
| книга втора ГЮЙ ДЕ МОПАСАНЪ — Бѣлъ-Ами (романъ) прѣведе отъ оригинала Дим. Бабевъ     | 20 лева |

1 Издания на книгоиздателство „ЦВѢТЪ“ — София.

## ДОБРУДЖА за добруджанци

Акционерно Дружество Печатница „Добруджа“ ул. Алабинска № 16.